

LIKKUTEI TORAH • SHIR HASHIRIM • MAAMAR 24

באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי...

« Je suis venu dans Mon jardin,
Ma sœur, [Mon] épouse »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/shir-hashirim/24/

1 באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי אכלו רעים
שתו ושכרו דודים.

«Je suis venu dans mon jardin, ma sœur, [mon] épouse; j'ai cueilli ma myrrhe avec mes aromates; j'ai mangé mon rayon de miel avec mon miel; j'ai bu mon vin avec mon lait. Mangez, amis; buvez et enivrez-vous, bien-aimés.»

(רבות נשא פרשה י"ג קרוב לר"פ ס"פ ואתחנן ובשה"ש [ובשיר השירים] רבה ע"פ זה ובפסוק מה יפו
דודיך)

(Rabbah, [Parachat] Nasso, section 13, près du début de la section; la fin de la Parachat Vaét'hanan; et dans le Chir Hachirim Rabbah, sur ce verset ainsi que sur le verset «Que ton amour est beau».)

פ"י באתי לגני היינו גילוי אלהות שבג"ע [שבגן עדן] התחתון בחצות לילה שאז הקב"ה משתעשע בנשמות
הצדיקים שאחר שזוכר על החורבן ומקרר כו'

Le sens de «Je suis venu dans mon jardin» est le dévoilement de la divinité dans le Gan Eden inférieur à minuit; car alors le Saint béni soit-Il prend plaisir aux âmes des tsadikim. En effet, après s'être souvenu de la destruction [du Temple] et avoir poussé des cris, etc.,

תהי' [תהיה] זאת נחמתו ושעשועו בנשמות הצדיקים ע"י עסק תורתם כמ"ש היושבת בגנים חברים
מקשיבים לקולך השמיעני.

ce sera là Sa consolation et Son délice: dans les âmes des tsadikim, grâce à l'étude de leur Torah, comme il est écrit: «Toi qui résides dans les jardins, les compagnons prêtent l'oreille à ta voix; fais-la-moi entendre.»

2 והנה ביאור ענין זה להבין מהו ענין השעשוע והנחמה של הקב"ה בעסק התורה הלא הכל היה כבר
גלוי וידוע לפניו ית' וגם להבין למה בחצות הלילה דוקא ואחר שזוכר את החורבן.

Voici à présent l'explication de ce sujet : [il faut] comprendre en quoi consistent le plaisir et la consolation que le Saint béni soit-Il trouve dans l'étude de la Torah, puisque tout était déjà dévoilé et connu devant Lui, béni soit-Il. Il faut aussi comprendre pourquoi cela se produit précisément à minuit, après qu'Il se souvient de la destruction.

הנה כתיב ויניחחו בגי'ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה שעיקר תכלית בריאת האדם לעבוד את הגי'ע [הגן עדן] דהיינו להמשיך גילוי אלהותו ית' ועמ"ש מזה בד"ה כי כאשר השמים החדשים.

Or, il est écrit : « Et Il le plaça dans le jardin d'Éden pour le travailler et le garder » : le but essentiel de la création de l'homme est de travailler le jardin d'Éden, c'est-à-dire d'attirer le dévoilement de Sa divinité, béni soit-Il. Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par « Car, de même que les nouveaux cieux... ».

3 והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] גלו לבבל שכינה עמהם שכינה הוא בחי' עלמא דאתגליא דהיינו גילוי אלהותו ית' להוות עולמות עליונים ותחתונים הגם שגם בגלות עולם כמנהגו נוהג ועוד כל ימי הארץ זרע וקציר כו'

Or, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Ils furent exilés à Babylone ; la Chekhina était avec eux. » La Chekhina est le niveau du monde révélé (alma de-itgalya), c'est-à-dire la révélation de Sa divinité, béni soit-Il, pour faire exister les mondes supérieurs et inférieurs. Bien que, même en exil, « le monde suive son cours naturel », et que, de plus, « tous les jours de la terre, les semailles et la moisson », etc.,

וכמאמר המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית אך ההפרש הוא בבחי' גילוי והעלם שבזמן שאין ביהמ"ק [בית המקדש] קיים עלמא דאתגליא היא בבחי' העלם והסתר פנים וכמ"ש ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא.

et comme le dit la formule : « Qui renouvelle chaque jour, continuellement, l'œuvre de la création » — pourtant, la différence tient à la révélation et à la dissimulation : lorsque le Saint Temple n'est pas debout, le monde révélé se trouve dans un état de dissimulation et de voilement de la Face, comme il est écrit : « Et Je voilerai certainement Ma face en ce jour. »

פ"י ביום ההוא בבחי' עלמא דאתכסיא שהחשך יכס' [יכסה] ארץ והנה כמו שנראה בחוש בסדר והנהגת העולם בחושך ואור של עוה"ז שבעתות ערב מתחיל להאפיל ולהחשיך ומחשיך

Le sens [est le suivant] : « en ce jour » — dans le niveau du monde caché (alma de-itkassya), car « les ténèbres couvriront la terre ». Or, de même qu'on le constate concrètement dans l'ordre et le cours du monde, dans l'alternance des ténèbres et de la lumière de ce monde : le soir, la clarté commence à décliner et l'obscurité à s'installer, et il fait de plus en plus sombre

ובא עד חצות לילה ומחצות ואילך מאיר ובא מעט מעט כך הענין בגלות השכינה שזמן ירידתה ונפילתה הוא עד חצות שאז נאמר ותפול לפני רגליו ומחצות

jusqu'à minuit ; à partir de minuit, la lumière croît peu à peu — ainsi en va-t-il de l'exil de la Chekhina : le temps de sa descente et de sa chute se prolonge jusqu'à minuit, car il est alors dit : « Et elle tomba à ses pieds » ; et à partir de minuit

ואילך הוא מתרוממת מעט מעט שמתעלית ע"י אנשי מעשה הקמים בחצות לעסוק בתורה ובשחר יש לה קימה מעלייטא ע"י התורה ועבודת התפלה והמצות של כללות נשמות ישראל.

elle se relève peu à peu, car elle est élevée par les hommes d'action qui se lèvent à minuit pour s'adonner à la Torah ; et à l'aube, elle connaît un relèvement complet (kimah me'alyata), grâce à la Torah, au service de la prière et aux mitsvot de l'ensemble des âmes d'Israël.

4 ולהבין מהו ענין הגילוי וההעלם הנה מבשרי אחזה שכמו שיש אצל האדם שכל ומדות ומחשבה כו'

Et pour comprendre ce que sont la révélation et le voilement, considérons ce que nous enseigne l'expérience de notre propre être : « De ma chair, je contemple » — de même qu'une personne possède l'intellect, les attributs émotionnels et la pensée, etc.,

כך עד"מ הגם שנאמר כי לא מחשבותי מחשבותיכם הרי נאמר מאד עמקו מחשבותיך מאד עמקו שהם כח"י עלמא דאתכסיא ואינם נראים ונגלים בהנהגת עולמות

il en va ainsi, par analogie, [En Haut]. Bien qu'il soit dit : « Car Mes pensées ne sont pas vos pensées », il est néanmoins dit : « Tes pensées sont très profondes » — « très profondes », car elles relèvent du monde caché (alma de'iskasya) et ne sont ni visibles ni révélées dans la conduite des mondes.

רק הנהגתם הוא ע"פ מדותיו ית' וראשיתן הוא החסד כמ"ש עולם חסד יבנה והם כל מאמרות שבהן נברא העולם יהי אור כו' וששת ימי בראשית יום ראשון חסד כו'

Leur conduite relève plutôt de Ses attributs (midot), béni soit-Il, dont le premier est le 'Hessed (bonté), ainsi qu'il est écrit : « Le monde est bâti par la bonté. » Ce sont les paroles par lesquelles le monde fut créé : « Que la lumière soit », etc., ainsi que les six jours de la Création : le premier jour, le 'Hessed, etc.

וכל ימות עולם הם רק ששת ימים אלו כי שבת זמן עליות העולמות למקורם ואח"כ חוזרים ומתחדשים ימות החול יום ראשון כו'

Et tous les jours du monde ne sont que ces six jours, car le Chabbat est le moment où les mondes s'élèvent vers leur source ; ensuite, les jours de semaine reviennent et sont renouvelés : le premier jour, etc.

וא"כ הרי ששת ימים השניים הם עצמן ששת ימים הראשונים שנתחדשו ועיקר עבודת האדם שיהיה בבחינת מחשבותיך שעמקו מאד להיותן בבחי' גילוי וע"ז נאמר ממעמקים קראתיך הוי' וכדפי' בפ' בשלח (דס"ג ע"ב)

Ainsi, les six jours suivants sont eux-mêmes les six premiers jours, renouvelés. Le service essentiel de l'homme consiste à faire en sorte que le niveau de «Tes pensées», qui sont «très profondes», soit révélé. C'est à ce sujet qu'il est dit : «Des profondeurs, je T'ai appelé, Havaya», comme l'explique [le Zohar] dans la paracha de Bechala'h (page 63b)

ובפ' ואתחנן (דרס"ה ע"ב) וע' בפ' ויחי (דרכ"א ע"א) ובפ' אחרי (דף ע' ע"י) ועיין ברבות פ' ויקרא (ספ"ג סוף פרק ג') מים עמוקים כו'

et dans la paracha de Vaét'hanan (page 265b) ; voir aussi la paracha de Vaye'hi (page 221a) et la paracha d'A'harei (page 70) ; voir également le Midrach, Vayikra Rabbah (fin du chapitre 3) : «Des eaux profondes», etc.,

ממעמקים כו' ופי' ממעמקים מבחי' ההעלם שהוא בחינת עמקו מחשבותיך עלמא דאתכסיא קראתיך כאדם הקורא לחבירו שיצא מביתו לחוץ להיות בבחינת גילוי.

«Des profondeurs», etc. Le sens de «Des profondeurs» est : depuis le niveau du voilement, celui de «Tes pensées sont profondes», le monde caché. «Je T'ai appelé» : comme une personne qui appelle son compagnon à sortir de chez lui, au-dehors, afin de se révéler.

כי הנה איתא בתיקוני זהר לאו דאית לך צדק ידיעא כו' אלא לאנהגא בהון עלמין כו'

Car il est dit dans le Tikouné Zohar : «Non pas que Tu possèdes une justice connue», etc., «mais afin de conduire les mondes par leur intermédiaire», etc.,

כפום עובדיהון דבני נשא פי' שהנהגות והמשכות המדות להיות בהן הנהגת העולמות בעובדיהון דבני נשא תליא שהמעשה אשר יעשה האדם למטה באתעדל'ת [באתערותא דלתתא] אתעדל'ע [אתערותא דלעילא]

«Selon les actes des êtres humains.» Le sens [est le suivant] : la conduite des mondes et l'effusion des attributs qui les gouvernent dépendent des actes des êtres humains. Car, par [l'intermédiaire de] l'acte qu'une personne accomplit ici-bas, un éveil d'en bas suscite un éveil d'en haut :

שע"י צדקה וחסד שעושים למטה מעוררים למעלה להיות אור א"ס ב"ה שורה ומתגלה ומתלבש במדת החסד וכן עד"ז בכל המדות (ועמ"ש בד"ה לסוסתי)

par la charité et la bonté que l'on exerce ici-bas, on suscite en haut que la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, réside, se révèle et s'enveloppe dans l'attribut de 'Hessed; et il en va de même, de la même manière, pour tous les attributs. (Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par «À ma jument».)

אך אין אור א"ס שורה ומתגלה אלא בבחינת חכמה דכתיב בראשית ברא אלהים ות"י [ותרגום ירושלמי] בחוכמתא שהחכמה הוא החיות וקיום המדות והנה כתיב כולם בחכמה עשית שבחי' חכמה מלובשת בכל המדות.

Mais la Lumière infinie ne réside et ne se révèle qu'au niveau de 'Hokhma (sagesse), comme il est écrit: «Au commencement, D.ieu créa», et le Targoum Yerouchalmi le rend par «Par la sagesse»; car 'Hokhma est la force vitale et le maintien des attributs. Or, il est écrit: «Tu as tout fait avec sagesse»: le niveau de 'Hokhma est enveloppé dans tous les attributs.

אך מ"מ אינו דומה החכמה שמלובשת תוך המדות ואינה נראית ונגלית בהם לבחי' גילוי החכמה עצמה שהיא למעלה מעלה במדרגה מן המדות וגילוי המדות נמשכין ממנה שהחכמה תחיה כו'.

Néanmoins, 'Hokhma enveloppée dans les attributs, sans y être visible ni révélée, ne saurait être comparée au niveau de la révélation de 'Hokhma elle-même, qui est infiniment supérieure aux attributs, et dont provient leur révélation, car «la sagesse donne la vie», etc.

(ועמ"ש בד"ה והיה מדי חדש גבי וביום החדש יפתח) ולכן כדי להמשיך אור א"ס ב"ה למטה צ"ל ע"י התורה שהיא בחי' חכמתו ורצונו ית' והיא היא שעשוע של הקב"ה כמ"ש ואהיה שעשועים כו'

(Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par «Et il arrivera, à chaque nouvelle lune», à propos de «Et le jour de la nouvelle lune, elle sera ouverte».) C'est pourquoi, pour attirer la Lumière infinie, béni soit-Il, ici-bas, cela doit se faire par la Torah, qui est le niveau de Sa sagesse et de Sa volonté, béni soit-Il; et c'est elle qui est le délice du Saint béni soit-Il, comme il est écrit: «Et j'étais [Son] délice», etc.

וזהו בחי גילוי אור א"ס ב"ה ונקרא בחינה זו בשם אב שהוא שורש ומקור כל ההשתלשלות וע"ז אנו מתפללים סלה לנו אבינו

Et tel est le niveau de la révélation de la Lumière infinie, béni soit-Il. Ce niveau est appelé «Père» (Av), car il est la racine et la source de tout l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout). C'est pourquoi nous prions : «Pardonne-nous, notre Père»,

שהוא אב הרחמים והסליחות לפי ששם אינו מגיע פגם החטא ועון וכמ, ש אם צדקת כו'

car Il est le Père de la compassion et du pardon, puisque la faute et l'iniquité ne peuvent atteindre ce niveau, comme il est écrit : «Si tu es juste», etc.

(עמ"ש בד"ה צאינה וראינה בפ"י שאו ידיכם קדש וברכו את ה' ועמ"ש בד"ה להבין מ"ש בהגדה מצה זו כו' מענין מוחין דאבא ועיין בזהר הרקיע פ' ויקרא בדף ז' ע"ב בד"ה כשמן הטוב)

(Voir ce qui est écrit dans le discours commençant par «Sortez et contemplez», à propos du sens de «Levez vos mains dans la sainteté et bénissez Havaya»; voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par «Pour comprendre ce qui est dit dans la Haggada : "Cette matsa", etc.», au sujet des mo'hin d'Abba; et voir Zohar HaRakia, Parshas Vayikra, page 7b, dans le passage commençant par «Comme l'huile précieuse».)

משא"כ כשאננם נראים ונגלים רק מדותיו ית' שמנהיג בהן את העולם ה"ז [הרי זה] בחי העלם ולכן כתיב בכל ששת ימי בראשית ויאמר אלהים שהוא מדת הצמצום

En revanche, lorsque rien n'est vu ni révélé, hormis Ses attributs, béni soit-Il, par lesquels Il dirige le monde, c'est le niveau de la dissimulation. C'est pourquoi, durant les six jours de la Création, il est écrit chaque fois : «Et Elokim dit», Elokim étant l'attribut du tsimtsoum (contraction).

רק בשבת שהוא התגלות בחי חכמה כתיב ויכל אלהים פ"י שכלתה בחי ומדרגת אלהים שנעשה קץ ותכלה למדרגה זו רק אח"ז [אחר זה] כתיב אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' אלהים כו'

Ce n'est que le Chabbat, qui est la révélation du niveau de 'Hokhma (sagesse), qu'il est écrit : «Et Elokim acheva (vayekhal)»; c'est-à-dire que le niveau et le rang d'Elokim prirent fin (kalsah), une limite et un terme ayant été posés à ce rang. Ce n'est qu'ensuite qu'il est écrit : «Voici les générations des cieux et de la terre lorsqu'ils furent créés, le jour où Havaya Elokim fit...», etc.,

ששתף מדת ה' כו' וזהו ענין שבחצות לילה הקב"ה משתעשע בנשמות הצדיקים ע"י עסק תורתם

car Il y joignit [à cela] l'attribut de Havaya, etc. Tel est le sens de [l'enseignement selon lequel], à minuit, le Saint béni soit-Il prend plaisir aux âmes des tsadikim par l'étude de la Torah à laquelle elles se consacrent :

דהיינו אחר שזוכר את החורבן שהיא נפילת וירידת בחי' עלמא דאתגליא בגלות והסתר פנים תהיה זאת נחמתו להיות גילוי בחי' השעשועים שלמעלה שהם מבחי' חכמה עילאה

c'est-à-dire qu'après qu'Il se souvient de la destruction, qui est la chute et la descente du niveau du monde révélé dans l'exil et la dissimulation de la Face, telle sera Sa consolation : qu'advienne la révélation du niveau des délices d'En haut, qui procèdent du niveau de la 'Hokhma suprême ;

והיינו ע"י עסק התורה להיות המשכת אור א"ס ב"ה בחכמה ולהתלבש במדות כו' וע"י מתחיל עליית בחי' עלמא דאתגליא מההסתר כו' כמבואר למעלה :

et cela par l'étude de la Torah, afin que la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, soit attirée dans 'Hokhma et s'enveloppe dans les attributs, etc. Par cela commence l'élévation du niveau du monde révélé hors de la dissimulation, etc., comme expliqué plus haut.

5 ב אך הכח הזה לישראל להיות בהם וע"י המשכת אור א"ס ב"ה בחכמה כי הרי הוא ית' למעלה מעלה מבחי' חכמה וכולם בחכמה עשית שהיא עשייה גשמיות

2. Mais [quant à] ce pouvoir qu'Israël possède, grâce auquel la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, est attirée en eux et par leur intermédiaire dans 'Hokhma (sagesse) — car Lui, béni soit-Il, est infiniment au-dessus du niveau de 'Hokhma, et « Tu les as tous faits avec sagesse », c'est-à-dire par une action matérielle —

הנה ע"י נאמר אריתי מורי עם בשמי כו' כי הנה מור ובושם הם מיני ריח

à ce sujet, il est dit : « J'ai recueilli ma myrrhe avec mes aromates », etc. Car la myrrhe et les aromates sont des espèces de parfums.

והנה אנו רואים שהריח מחזק המוח ומשיב את הנפש וריח זה של המור נעשה מדם חיה טמאה שנקרש כך

Or, nous voyons que le parfum fortifie le cerveau et ranime l'âme ; et ce parfum de myrrhe est produit à partir du sang d'un animal impur qui s'est coagulé. Ainsi,

הנה ע"י בחי' לאכפא סט"א [סטרא אחרא] בסור מרע בתכלית דהיינו בשמירת כל ל"ת [לא תעשה] בפרטן
ודקדוקן מד"ס שלא לעבור על אחת

par le niveau consistant à soumettre la sitra a'hra (l'autre côté), en « s'écartant du mal » de façon absolue — c'est-à-dire en observant toutes les interdictions dans leurs détails et leurs précisions, y compris celles des Scribes, afin de n'en transgresser aucune

מהנה ולכופ את היצה"ר [היצר הרע] ונפשו הבהמית שלא תמשך אחרי טבעה ורצונה וכמשל חיוק
וקרישות הדם של החיה הטמאה כך ע"י שיתחזק נגד כח המתאוה שלו

d'entre elles, et à contraindre le mauvais penchant et l'âme animale à ne pas se laisser entraîner par leur nature et leur volonté — de même que, dans l'image évoquée, le sang de l'animal impur se durcit et se coagule, ainsi, en se fortifiant contre la puissance de son désir,

אזי מזה נעשה בחי' ריח ניחוח לה' להיות עולה לה' ונכלל באור א"ס ב"ה וכמ"ש וירח את ריח בגדיו
בגדיו בחי' לבושים שהוא בחי' מקיף

il en résulte alors le niveau de « parfum agréable pour Havaya », qui s'élève vers D.ieu et est inclus dans la Lumière infinie, béni soit-Il. Comme il est écrit : « Il sentit le parfum de ses vêtements » : « ses vêtements » désigne le niveau des vêtements, qui est le niveau de la lumière enveloppante (ma-kif) ;

וגם נעשה מבגדיו לשון בוגדיו כמו בגד בוגדים בגדו שע"י בחי' הרע כשנהפך לטוב נעשה בחי' ריח
שע"י ויברכהו ויתן לך מטל השמים פי' שמים הוא בחי' חכמה שם מים מקור הליחות שבמוח כו'

et de « ses vêtements » (begadav) vient aussi l'expression « ses traîtres » (bogdav), comme dans « Les traîtres ont trahi » (begeg). Car le niveau du mal, lorsqu'il est transformé en bien, devient un niveau de parfum ; et par cela, « il le bénit » : « Qu'Il te donne de la rosée des cieux. » Autrement dit, « les cieux » (chamayim) désignent le niveau de 'Hokhma, sham mayim (« il y a de l'eau »), source de l'humidité du cerveau, etc. ;

וטל השמים הוא בחי' המשכת אור א"ס ב"ה שנמשך בחכמה כו' (ועמ"ש מזה בפ' תולדות סד"ה ראה
ריח בני כו')

et « la rosée des cieux » désigne le niveau de l'attraction de la Lumière infinie, béni soit-Il, qui est attirée dans 'Hokhma, etc. (Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha Toldot, à la fin du discours commençant par « Vois, le parfum de mon fils », etc.)

וזהו אריתי מורי פי הריח של המור בשמירת מצות ל"ת [לא תעשה] עם בשמי הוא בחי הריח מכל שאר עצי בשם שהוא בחי לאכפייא סט"א [סטרא אחרא] בשמירתמ"ע

Et telle est [la signification de] «J'ai recueilli ma myrrhe»: c'est-à-dire le parfum de la myrrhe, dans l'observance des mitsvot négatives. «Avec mes aromates» désigne le niveau du parfum de tous les autres arbres aromatiques, qui correspond au fait de soumettre la sitra a'hra dans l'observance des mitsvot positives :

דהיינו לכוף טבעו בלמוד התורה יותר מהרגילות ובנתינת הצדקה יותר מטבעו וכן בזריזות קיום כל המצות ולהסיר כל מונע מבית ומבחוץ שע"י

c'est-à-dire contraindre sa propre nature dans l'étude de la Torah, en étudiant davantage qu'on n'en a l'habitude, donner la tsédaka au-delà de ce que sa nature lui dicterait, et de même accomplir toutes les mitsvot avec empressement, et écarter tout obstacle, de l'intérieur comme de l'extérieur. Car, par

בחי לאכפייא בסור מרע ועשה טוב זוכה להיות מזה בחי ריח חזק העולה למעלה שע"י ישיב את הנפש שיהיה המשכת אור א"ס ב"ה בחכמה כו'

le fait de soumettre [la sitra a'hra] en «s'écarter du mal et en faisant le bien», on mérite que de cela émane un parfum puissant qui s'élève en haut et, par lequel, l'âme est ranimée: que la Lumière infinie, béni soit-Il, soit attirée dans 'Hokhma, etc.

(ועמ"ש בד"ה ואהי [ואהיה] אצלו אמון ואהיה שעשועים בפ"י אני תורתך שעשעתי ועמ"ש בד"ה אני ישנה ובד"ה יונתי כו'):

(Et voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par «Et j'étais auprès de Lui comme un nourrisson, et j'étais [Son] délice», à propos du sens de «Je me suis délecté de Ta Torah»; et voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par «Je dors», et dans celui qui commence par «Ma colombe», etc.)

6 אכלתי יערי עם דבשי. פי יערי נק' המלאכים שהם נק' עצי שטים עומדים ונק' עומדים כמו שרפים עומדים כו' ועליהם נאמר ויצמח ה' אלהים כו'

«J'ai mangé mon rayon de miel (yaari) avec mon miel.» Voici l'explication: les anges sont appelés «ma forêt» (yaari), car ils sont désignés comme «du bois d'acacia, debout», et sont appelés «ceux qui se tiennent debout», comme dans «des Séraphins se tenaient debout», etc. C'est à leur sujet qu'il est dit: «Et Havaya Elokim fit pousser», etc.,

כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל שהם בחיי המאכל שבהם וע"י מגיע ההשפעה לישראל ולכל העולם
הן ברוחניות הן בגשמיות כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אין לך עשב מלמטה שאין לו מלאך
מלמעלה כו'

«tout arbre agréable à voir et bon à manger»: cela correspond au niveau de la nourriture qui se trouve en eux; par leur intermédiaire, le flux d'influence parvient à Israël et au monde entier, tant sur le plan spirituel que matériel, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie: «Il n'est pas de brin d'herbe ici-bas qui n'ait un ange au-dessus de lui», etc.

גם ברוחניות ההשפעה להיות חכמה ובינה כו' הגם כי ה' יתן חכמה הנה המלאכים הם השלוחים שהם
שלוחי ההשפעה

Il en va ainsi également sur le plan spirituel: le flux [qui apporte] 'Hokhma et Bina, etc. Bien que «Havaya donne la sagesse», les anges sont les messagers, car ils sont les agents de ce flux.

כי להיות אור א"ס ב"ה יורד ומשתלשל כ"כ [כל כך] א"א כ"א ע"י צמצומים רבים במדרגות שונות וכמה
דרגין על דרגין כו'

Car il est impossible que la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, descende et se déploie aussi loin sans de nombreux tsimtsoumim à différents niveaux, «et combien de niveaux les uns au-dessus des autres», etc.

והם הם בחיי המלאכים שבכל עולם שהם כלים לאור א"ס ב"ה שמתצמצם ומתלבש בתוכם ומהם
מקבלים נש"י [נשמות ישראל] אהבתם ויראתם לה' ועד"ז תקנו יוצר אור כו'

Et ces niveaux sont précisément ceux des anges qui se trouvent dans chaque monde; ils sont des réceptacles pour la Lumière infinie, béni soit-Il, qui se contracte et s'enveloppe en eux. C'est d'eux que les âmes d'Israël reçoivent leur amour et leur crainte de D.ieu. C'est dans cette optique que [les Sages] instituèrent [la bénédiction] «Qui forme la lumière», etc. :

איך שהמלאכים עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה כו' וכמשל מי שבא לפני מלך גדול שתפול עליו
אימה ופחד מפני ראותו כמה שרים ונכבדי ארץ נופלים על פניהם

comment les anges «se tiennent dans les hauteurs du monde et proclament avec crainte», etc. — comme dans l'exemple de quelqu'un qui se présente devant un grand roi: la crainte et l'effroi s'emparent de lui lorsqu'il voit combien de ministres et de nobles du pays se prosternent face contre terre.

והרי קבלת יראה זו מן השרים וכן ברכת אהבת עולם איך שאהבה וחמלה יתירה חמלת כו'

Ainsi, cette crainte est reçue des ministres. De même, la bénédiction «Avec un amour éternel» évoque l'amour et «la compassion abondante dont Tu as eu compassion [pour nous]», etc.

וקרבתנו לשמך הגדול כי הנה חיות המלאכים הוא מרוח פיו ית' משא"כ ישראל עלו במחשבה כו'

«et Tu nous as rapprochés de Ton grand Nom.» Car la force vitale des anges provient du «souffle de Sa bouche», béni soit-Il, tandis qu'Israël «s'éleva dans [Sa] pensée», etc.

ועי"ז נתעורר בו אהבה מפני ראותו התקרבותו למלך אחרי ראותו שרים רבים ונכבדים ועכ"ז [ועם כל

זה] אינן קרובים כ"כ [כל כך] למלך (ועי"ן מ"ש מזה באריכות בסש"ב [בספר של בינונים] פמ"ו)

Et par là, l'amour s'éveille en lui, car il voit sa propre proximité avec le roi après avoir vu de nombreux ministres éminents et honorés qui, malgré tout, ne sont pas aussi proches du roi. (Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet en détail dans le Sefer Shel Beinonim, chapitre 46.)

נמצא מקבלים נש"י [נשמות ישראל] אהוי"ר [אהבה ויראה] ע"י המלאכים (ועמ"ש מזה בד"ה כנשר יעיר קנו)

וכן זה לעומת זה כל ההשפעה לס"א [לסטרא אחרא] להיות תענוג גשמי וחכמה גשמיות הוא ג"כ

Il s'ensuit que les âmes d'Israël reçoivent amour et crainte par l'intermédiaire des anges. (Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Comme un aigle qui réveille son nid ».) De même, « l'un en regard de l'autre » : tout le flux d'influence vers la sitra a'hra (l'autre côté), pour devenir plaisir physique et sagesse physique, l'est également

ע"י המלאכים שזה לעומת זה עשה אלהים מדרגות הטומאה נגד מדרגות הקדושה והאדם הוא בעל

בחירה לבחור הטוב ולעשות עצמו מרכבה לקדושה שיושפע לו שפע אלהות ע"י מלאכים הקדושים

par l'intermédiaire des anges, car « D.ieu a fait l'un en regard de l'autre » : il existe des degrés d'impureté opposés aux degrés de sainteté. L'homme a le libre arbitre : il peut choisir le bien et faire de lui-même un char pour la sainteté, afin que le flux de divinité lui soit dispensé par l'intermédiaire des anges saints.

וזהו יערי עם דבשי דבשי פ"י מיני מתיקות שהם כל הפירות של העצים הנ"ל שכל הפירות נקראים

ע"ש מתיקות

Et c'est là le sens de « Ma forêt avec Mon miel ». « Mon miel » désigne différentes sortes de douceur, c'est-à-dire tous les fruits des arbres mentionnés plus haut, car tous les fruits sont désignés par la douceur.

והיינו בחיי התפעלות הנפש שנמשך מחמת ההשפעה של המלאכים ביוצר אור ואהבה ולכן נק' פירות היער

C'est-à-dire le niveau de l'émotion de l'âme, qui découle de l'influence des anges dans [les bénédictions] « Qui forme la lumière » et « Amour » ; c'est pourquoi ils sont appelés « les fruits de la forêt »,

שהרי אהוי"ר [אהבה ויראה] זו דישראל נולדה ונמשכה ע"י עצי היער שהן המלאכים וכ"ז [וכל זה] הוא בחי' אכלתי כי

car cet amour et cette crainte d'Israël naissent et découlent des arbres de la forêt, qui sont les anges. Tout cela relève du niveau de « J'ai mangé ». Car

הנה על המלאכים נאמר וטוב למאכל שהוא כמשל המאכל המחיה את האדם עכ"ז [עם כל זה] האדם הוא במעלה יותר ממנו והמאכל מתעלה ע"י האדם שמדצ"ח [שמדומם צומח חי] נעשה בחי' אדם כך ע"י שמקבלים ישראל מהמלאכים מתעלים המלאכים על ידם

Il est dit des anges qu'ils sont « bons à manger », ce qui correspond à l'image de la nourriture qui donne la vie à l'homme : pourtant, l'homme est d'un rang supérieur à elle, et la nourriture est élevée par l'homme, puisque ce qui relève de l'inanimé, du végétal et de l'animal devient le niveau de l'homme. De même, lorsqu'Israël reçoit des anges, ceux-ci sont élevés par lui.

כי הרי נשמות ישראל עולים למעלה הגבה יותר ע"י מס"נ [מסירות נפש] באחד שע"ז נעשה בחי' לאשתאבא בגופא דמלכא ולמהוי אחד באחד ממש משא"כ המלאכים מצד עצמם אין יכולים לתאחד כ"כ [כל כך]

Car les âmes d'Israël s'élèvent bien plus haut par le sacrifice de soi (messirout néfech) dans [le mot] « Un » ; par là, elles atteignent le niveau de « s'absorber dans le corps du Roi » et de « devenir véritablement un avec l'Un ». Les anges, en revanche, ne peuvent, par eux-mêmes, s'unir à ce point.

(ועמ"ש בד"ה כה אמר כו' ונתתי לך מהלכים בין העומדים ובד"ה כנשר יעיר הנ"ל וע"פ וכל בניך בענין כתפוח בעצי היער ועמ"ש מענין אכלתי יערי עם דבשי בד"ה אני ישנה ולבי ער הנ"ל):

(Et voir ce qui est écrit dans le discours commençant par « Ainsi parle », etc., à propos de « Je te donnerai des lieux où marcher parmi ceux qui se tiennent debout » ; dans le discours commençant par « Comme un aigle réveille », mentionné plus haut ; ainsi que sur le verset « Et tous tes enfants », à propos de « Comme un pommier parmi les arbres de la forêt » ; et voir ce qui est écrit au sujet de « J'ai mangé mon rayon de miel avec mon miel », dans le discours commençant par « Je dors, mais mon cœur veille », mentionné plus haut.)

7 שתיני ייני עם חלבי. ייני הוא בחי' יין המשמח אלהים כו' וחלבי פי' עד"מ כמו חלב המגדל את הלב
שע"י יניקתו מהחלב נעשה גידול אבריו כך

« J'ai bu mon vin avec mon lait. » « Mon vin » désigne le niveau du « vin qui réjouit Elokim », etc. Et « mon lait » signifie, par analogie, le lait qui fait grandir un enfant : en tétant le lait, ses membres grandissent. Ainsi,

הנה בחי' גילוי אלהותו מחכמתו ית' הוא מגדל את המדות שבנפש וניתוסף בהם תוספת אורה
ודביקות הנפש באלהים חיים ועד"ז תקנו ברכות אמצעות של תפלת י"ח ברוך חונן הדעת ברוך הרוצה
בתשובה כו'

le niveau de la révélation de Sa divinité, issue de Sa sagesse, béni soit-Il, fait grandir les attributs émotionnels (midot) de l'âme ; ils reçoivent ainsi un surcroît de lumière, et l'âme s'attache davantage au Dieu vivant. C'est dans cet esprit que [les Sages] instituèrent les bénédictions intermédiaires de la Prière des Dix-Huit [bénédictions] : « Béni [sois-Tu], qui accordes gracieusement la connaissance », « Béni [sois-Tu], qui désires la techouva (retour) », etc.,

להיות תוספ' [תוספת] ברכה והמשכת גילוי אלהות נמשך בבחי' דעת ותשובה וסליחה כו' וכשם שהוא
מלמטה למעלה כך הוא למעלה ענין שתיני ייני יין המשמח אלהים

afin qu'il y ait un surcroît de bénédiction et que le dévoilement de la divinité se déverse dans le niveau de la connaissance (Daat), de la techouva et du pardon, etc. Et de même que cela se produit d'en bas vers le haut, ainsi en est-il en haut : telle est la signification de « J'ai bu mon vin », du « vin qui réjouit Elokim » ;

היינו בחי' אלקים וצמצום המסתירים את אור החכמה שבמדותיו ית' נמשך בחי' יין ויוצא סוד שנמשך ההעלם דעלמא דאתכסיא בבחי' גילוי אור כו'.

c'est-à-dire le niveau d'Elokim et du tsimtsoum (contraction), qui dissimulent la lumière de la 'Hokhma (sagesse) présente dans Ses attributs, béni soit-Il : le niveau du vin se déverse alors, et « un secret sort », car ce qui était caché dans le monde caché (alma de'iskasya) se déverse dans un état de lumière révélée, etc.

8 ועמ"ש בד"ה ענין נסכים ועד"ז הוא ענין חלבי היינו המשכת גילוי אור א"ס ב"ה במדותיו שיתנהגו המדות בבחי' גדלות ובבחי' תוספת וריבוי נקרא בשם חלב

Et voyez ce qui est écrit dans le discours intitulé «Le sens des libations». Dans le même ordre d'idées, le sens de «mon lait» est le suivant: la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, est attirée dans Ses attributs, de sorte que ceux-ci agissent dans un état de grandeur (gadlout), avec un accroissement et une abondance ; [cela] est appelé «lait».

וזהו ענין י"ב ברכות אמצעיות שע"י הברכה בא"י [ברוך אתה ה'] שהוא תוספת וריבוי האור במדותיו ית' נמשך להיות חונן הדעת כו' סלח לנו כו'

Tel est le sens des douze bénédictions centrales: par la bénédiction «Béni sois-Tu, D.ieu», qui accroît et multiplie la lumière dans Ses attributs, béni soit-Il, celle-ci est attirée vers le bas pour devenir «Celui qui accorde généreusement la connaissance», etc., «Pardonne-nous», etc.,

וכמבואר למעלה בענין אב הרחמן כו' (ועיין מענין בחי' חלב בפ' תרומה בד"ה מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי):

comme cela a été expliqué plus haut à propos du «Père miséricordieux», etc. (Voyez aussi, au sujet du niveau du lait, dans la paracha Terouma, le discours intitulé «Si seulement tu étais pour moi comme un frère, nourri aux seins de ma mère».)

9 אכלו רעים. הנה צדיקים נק' ריעים למקום כמ"ש למען אחי ורעי אדכרה נא שלום כך

« Mangez, amis. » Or, les tsadikim sont appelés les « amis » de Celui qui est partout, comme il est écrit : « Pour mes frères et mes amis, je dirai maintenant : que la paix soit en toi. »

והיינו ע"י עסק התורה שבה מלוכש אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה נמשך אור א"ס ב"ה על נפשו וכמ"ש ודברי
אשר שמתתי בפיו ודברי ממש

Cela se réalise par l'étude de la Torah, dans laquelle est revêtue la Lumière infinie (Or Ein Sof),
béni soit-Il : la Lumière infinie, béni soit-Il, se répand alors sur son âme, comme il est écrit : « Et
Mes paroles que J'ai mises dans ta bouche » — « Mes paroles », véritablement.

ואמרו מתניתא מלכתא שהרי המשנה הוא כמלך שמצווה שרוח ה' ממה הוא דבר ההלכה המדבר בו
דין זה או הלכ' [הלכה] זו היא כך וכך כו'

Et [les Sages] ont dit : « La Michna est une reine » (masnita malkata), car la Michna est comme un
roi qui ordonne : le souffle même de D.ieu est la parole de la halakha qui s'y exprime, [disant] : «
Cette loi, ou cette halakha, est ainsi et ainsi », etc.

וע"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] יהיו בעיניך כאלו נתנה היום מהר חורב שנאמר והודעתם לבניך
ולבני בניך יום אשר עמדת כו'

À ce sujet, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Qu'elles soient à vos yeux comme si elles
avaient été données aujourd'hui depuis le mont 'Horev, ainsi qu'il est dit : "Et tu les feras connaître
à tes enfants et aux enfants de tes enfants, le jour où tu t'es tenu..." », etc. ;

שאותו דבר ה' ממש שדבר ה' פא"פ [פנים אל פנים] הוא השכון ומתלבש בו בעת הזאת בשעה שלומד
לפיכך נעשה בחי' ריע כאלו כביכול תרין ריעין דלא מתפרשין שהתורה

car cette parole même de D.ieu, que D.ieu a prononcée face à face, est ce qui demeure et se revêt
en lui en ce moment, à l'heure où il étudie. Il devient ainsi le niveau d'un « ami », comme si, pour
ainsi dire, ils étaient « deux amis qui ne se séparent jamais ». Car la Torah,

שהיא בחי' חכמה שהוא עדן ותענוג העליון וכמ"ש ואהיה שעשועים ושעשועים אלו הם שעשועי את
בני אדם ונמצא אור א"ס ב"ה שוה למטה כמו למעלה ממש.

qui est le niveau de 'Hokhma (sagesse), l'Éden et le plaisir suprêmes, comme il est écrit : « J'étais
[Son] délice », et ces délices sont « Mes délices auprès des fils de l'homme ». Il s'ensuit que la Lu-
mière infinie, béni soit-Il, est véritablement la même ici-bas qu'en haut.

וכמ"ש סד"ה ביום השמע"צ [השמיני עצרת] וע"ז נאמר אכלו רעים בבחי' אכילה דהיינו כמ"ש ותורתך בתוך מעי.

Comme il est écrit à la fin du discours commençant par « Le jour de Chemini Atséret ». À ce sujet, il est dit : « Mangez, amis », selon la modalité de la nourriture, c'est-à-dire comme il est écrit : « Et Ta Torah est au-dedans de mes entrailles. »

(ועמ"ש מענין אכלו רעים בפ' משפטים ע"פ ויחזו את האלקים כו' ע"ש ועמ"ש עוד מענין אחים למקום בפ' מקץ בד"ה רני ושמחי גבי לא זו מחבבה עד שקראה אחותי ובד"ה מי יתנך כאח לי):

(Et voyez ce qui est écrit au sujet de « Mangez, amis » dans la paracha Michpatim, sur le verset « Et ils contemplèrent D.ieu », etc. ; voyez là-bas. Voyez aussi ce qui est écrit au sujet des « frères » de Celui qui est partout, dans la paracha Mikets, dans le discours commençant par « Chante et réjouis-toi », à propos de « Il ne cessa de la chérir jusqu'à ce qu'Il l'appelle "Ma sœur" » ; ainsi que dans le discours commençant par « Si seulement tu étais pour moi comme un frère ».)

10 שתו ושכרו דודים. הנה בחי' דודים הוא בחי' אהבת ישראל למקום שאהבה זו היא מוסתרת ומלובשת

בנפש הבהמית ולעתים מזומני [מזומנים] יעורר את האהבה עד שתחפץ להתפשט מלבושיה

« Buvez et enivrez-vous, bien-aimés. » Le niveau des « bien-aimés » (dodim) est celui de l'amour d'Israël pour Celui qui réside partout. Cet amour est caché et revêtu dans l'âme animale ; à des moments propices, on éveille cet amour « jusqu'à ce qu'il désire » se dépouiller de ses vêtements.

והנה באהבה זו יש בחי' צמאון שהיא מבחי' רשפי אש וע"ז נאמר הוי כל צמא לכו למים כי מים מכנין אש ומרוין הצמאון

Dans cet amour se trouve le niveau de la soif, car il relève des « flammes ardentes » ; à ce sujet, il est dit : « Ho ! Vous tous qui avez soif, venez vers l'eau », car l'eau éteint le feu et apaise la soif.

וזהו שתו בחי' שתיה שיהא עסק התורה לרוות הצמאון משא"כ בבחי' ריעים לא שייך צמאון מאחר שנפשו קשורה ודבוקה באלהים חיים ממש

Et c'est là [le sens de] « Buvez » : le niveau de la boisson, c'est-à-dire que l'étude de la Torah serve à éteindre la soif. En revanche, au niveau des « amis », la soif ne s'applique pas, puisque l'âme est liée au D.ieu vivant et s'attache à Lui, véritablement.

והוא בחי' בחד קטירא אתקטרנא ביה אחידא ביה להיטא כוי רק למטה בבחי' דודים שאהבה הוא לפרקים אז שיך בחי' צמאון וע"ז נאמר שתו

C'est le niveau de : « D'un seul lien, je suis attaché à Lui ; je m'attache à Lui, embrasé », etc. Ce n'est qu'en bas, au niveau des « bien-aimés », dont l'amour se manifeste par intermittence, que s'applique le niveau de la soif ; à leur sujet, il est dit : « Buvez »,

וגם שכרו לעורר בחי' יין המשמח משא"כ למעלה בבחי' ריעים הוא בבחי' שמן בחשאי כוי וד"ל [ודי למבין] :

et aussi « enivrez-vous », afin d'éveiller le niveau du « vin qui réjouit » ; tandis qu'en haut, au niveau des « amis », cela relève de l'huile, dans le silence, etc. Cela suffit à qui comprend.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/shir-hashirim/24/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak